

The logo features the text "Senioren Adviesraad Moerdijk" in a stylized font. The word "Senioren" is in red, "Adviesraad" is in orange, and "Moerdijk" is in red. The text is set against a white background with a wavy, colorful ribbon (red, orange, yellow) passing through it.

Senioren Adviesraad Moerdijk

**10 UITGANGSPUNTEN
OUDERENBELEID
voor de gemeente Moerdijk**

Een start voor nieuwe kansen ván, vóór en mét ouderen

Iedereen, ook oudere van welke cultuur dan ook, wil zo lang mogelijk zelf de regie over zijn of haar eigen leven behouden. Beleid en uitvoering op alle vlakken moet daarom invulling krijgen vanuit het perspectief van de ouderen. Niet vóór hen denken en doen, maar mét hen. Maatwerk, rekening houden met diversiteit van mensen laat mensen in hun waarde en bevordert de participatie.

Het ouder worden brengt onvermijdelijk veranderingen met zich mee. Meer tijd om van voorzieningen te genieten, meer mogelijkheden voor sociale activiteiten, meer tijd voor vrijwilligerswerk. Ook vermindering van mobiliteit, meer kans op vereenzaming, meer behoefte aan zorg. Deze veranderingen voltrekken zich voor iedereen anders. Ook (sociaal en economische) omstandigheden, achtergronden en aard van mensen zijn hierop van invloed.

Het aantal oudere bewoners (60 jaar en ouder) in de gemeente Moerdijk stijgt de komende jaren van 9290 (=25% van 36625) naar meer dan 12.000 (35%) in 2030. Er is dus sprake van een enorme vergrijzing in

de gemeente Moerdijk. Beleid dat meer vanuit en met ouderen gestuurd wordt, is daarom noodzakelijk in de komende jaren.

Onderstaande 10 uitgangspunten zijn voor de SAM een referentiekader om het beleid van de gemeente Moerdijk ten aanzien van ouderen en de uitvoering daarvan te kunnen beoordelen.

Senioren Adviesraad Moerdijk, oktober 2014

10 uitgangspunten

1. Maak zorgbestendig wonen in de eigen buurt, afgestemd op voorzieningen op geringe loopafstand, tot speerpunt van beleid

Oudere bewoners willen zo lang mogelijk zelfstandig wonen. Of dat nu is in een huur- of koopwoning, een heel huis of een appartement, in een groeps- of kangoeroewoning.

De komende veranderingen in de zorg (decentralisatie AWBZ en bezuinigingen) ondersteunen deze wens van ouderen om langer zelfstandig te blijven wonen, ook bij toenemende behoefte aan zorg. Dit heeft grote gevolgen voor het wonen, de woonomgeving en voor voorzieningen. Passende huisvesting voor ouder wordende burgers moet daarom prioriteit krijgen in de komende vier jaar. Maak ouderenhuisvesting (in brede zin) tot speerpunt. (Dit heeft als neveneffect dat het de werkgelegenheid stimuleert).

Daartoe moeten per wijk/buurt en kern huisvestingsplannen of woonservicezones* (zowel plannen voor woningaanpassingen, als nieuw- of verbouwplannen) ontwikkeld worden:

- samen met de oudere bewoners
- passend bij de cultuur van de betrokken ouderen en
- afgestemd zijn op voorzieningen in de buurt zoals zorg- en welzijnsvoorzieningen, winkelvoorzieningen en openbaar vervoer.

***Toelichting op woonservicezones**

Het is wellicht ondoenlijk om voor ouderen met beperkingen in alle kernen en wijken een woonsituatie te creëren die voldoet aan de voorwaarden die onder uitgangspunt 1-5 zijn gesteld, te weten:

- een geschikte woning;
- toegang tot openbaar vervoer op loopafstand;
- diverse voorzieningen bij elkaar op geringe loopafstand en
- ontmoetingsgelegenheden binnen een makkelijk bereikbare afstand (voorbeeld: wijkgebouw Serena in Zevenbergen).

Daarom moeten er gebieden worden aangewezen (woonservicezones) die aan genoemde voorwaarden nu al in belangrijke mate voldoen of die hieraan met inzet kunnen voldoen. Om de gewenste eindsituatie te bereiken, moet gericht worden gewerkt. Aangezien het hier gaat om inzet op diverse beleidsterreinen, kan een stevige sturing vanuit de gemeente niet ontbreken. Dat is bovendien meer efficiënt en kostenbesparend.

Bovendien blijkt uit onderzoek dat ouderen in een dergelijke woonomgeving langer zelfstandig kunnen blijven wonen en ook met meer kwaliteit van leven en minder zorgbehoefte (evaluatie woonservices gebieden, Platform 31).

Woningtoewijzing en het aanpassen van woningen kunnen goed aan de woonservicezones gekoppeld worden, bijvoorbeeld door ouderen bij verhuizing naar zo'n gebied voorrang te verlenen en door de aanpassingsopgave binnen de woonservicezone prioriteit te geven.

2. Maak woningtoewijzingssysteem buurt-/ouderengericht

Oudere bewoners willen veelal binnen de buurt/wijk of kern blijven wonen, maar dan in een meer passende woning. De wijk en woonomgeving zijn vertrouwd en ook het sociale netwerk blijft dan in stand waardoor sociale contacten en onderling hulpverlening blijft functioneren. Hierdoor kunnen ouderen langer zelfstandig blijven wonen en wordt de zorgbehoefte vertraagd (SCP-rapport: "Met zorg ouder worden"). Om dit te bereiken dienen zo efficiënt en effectief mogelijk de (sociale huur)woningen te worden verdeeld, door ouderen bij doorstroming of zorgbehoefte voorrang te geven. De regie op de toewijzing dient de gemeente te hebben.

3. Zorg voor een veilige woonomgeving die participatie van ouderen vergroot

Ouderen worden in de loop van de jaren kwetsbaarder. Door de toename van zelfstandig wonende ouderen is een veilige woonomgeving steeds belangrijker.

De inrichting van de omgeving en de verlichting zijn bepalend voor ouderen om zich buitenshuis te kunnen bewegen en noodzakelijke voorzieningen te kunnen bereiken. Daarom dient per buurt/wijk samen met bewoners (buurtpreventisten en bewoners) periodiek loop-wijk rondes te worden georganiseerd om de veiligheid op straat te creëren en te behouden. Dit komt overigens ten goede aan alle bewoners.

4. Creëer dagactiviteiten en ontmoetingsplaatsen tegen vereenzaming

Naarmate ouderen langer zelfstandig blijven wonen, zijn ontmoetingen met anderen steeds belangrijker. Vereenzaming van ouderen is een meer voorkomend probleem en zal zeker nog toenemen. Binnen loopafstand (500m) dienen daarom ontmoetingsplekken (binnen en buiten) te

komen, waar ouder wordende mensen elkaar ongedwongen kunnen ontmoeten. Dus zonder dat een indicatie nodig is. Ook kunnen daar - door bewoners gewenste - activiteiten plaatsvinden. Het verbinden met andere voorzieningen zoals kinderopvang, restaurant etc. kan een grote meerwaarde hebben. Ouderen voor de buurt en de buurt voor ouderen! Uit onderzoek (SCP "Met zorg ouder worden") blijkt dat het behouden en creëren van sociale netwerken de zorgbehoefte (en dus de kosten!) sterk doet afnemen!

5. Vergoet de mobiliteit door passend (gratis?) openbaar vervoer

Voorals mensen, die door leeftijd, gezondheid of door medicijngebruik niet van ander vervoer gebruik kunnen maken, zijn afhankelijk van het openbaar vervoer in de gemeente. Hoogwaardig en voor iedereen bereikbaar en toegankelijk openbaar vervoer is een vereiste voor volwaardig burgerschap en kan sociaal isolement voorkomen. Ook het openbaar vervoer heeft een sociale functie!

Alle burgers moeten in staat zijn om de kernen, het centrum, het gemeentehuis, ziekenhuizen, theaters

etc. te bereiken. De lijnvoering van het openbaar vervoer moet worden aangepast samen met ouderen en per wijk/buurt. Onderzoek naar de mogelijkheden voor gratis openbaar vervoer hoort hierbij.

6. Voorkom ouderenmishandeling: geweld kost geld en participatie

Mishandeling van ouderen komt veel voor en is een groeiend probleem naarmate ouderen langer zelfstandig (en vaak alleen) blijven wonen. Mishandeling doet zich voor op fysiek, psychisch en/of financieel vlak.

Mishandeling heeft een zware impact op mensen, zeker op ouderen. Het vormt veelal een belemmering voor ouderen om (verder) te participeren. Vereenzaming is het gevolg. Niet voor niets is de zorg om deze belemmeringen weg te nemen opgenomen in de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015. Dat betekent dat de gemeente zich verantwoordelijk moet voelen voor preventie van mishandeling, goede hulpverlening en opvang van slachtoffers.

De afgelopen jaren is veel aandacht aan mishandeling van ouderen besteed. Ook het Steunpunt Huiselijk Geweld ontwikkelt een 'toolkit'. Deze ervaring en ideeën moeten voor de gemeente Moerdijk in een plan worden omgezet, samen met ouderen. Een ombudsman voor ouderen maakt deel uit van dat plan!

7. Verbeter armoedebeleid gericht op ouderen door continuering van mondelinge voorlichting.

Uit cijfers blijkt dat landelijk het inkomen en het vermogen van ouderen de afgelopen jaren in het algemeen genomen, zijn gestegen. Hoewel de kans op armoede onder de groep van 65-plussers het laagst is van alle leeftijdsgroepen, is er een omvangrijke groep ouderen die onder de armoedegrens leeft (3,3 % landelijk). Moerdijkse ouderen kunnen gebruik maken van een aantal specifieke regelingen zoals een uitkering ter compensatie van medische kosten en bijzondere bijstand aanvragen. Het probleem is dat lang niet alle ouderen op de hoogte zijn van deze regelingen. Ook zijn deze regelingen vanwege de digitalisering voor velen moeilijk toegankelijk waardoor te weinig

een beroep hierop wordt gedaan. Daardoor lopen ouderen noodzakelijke toeslagen mis. Beter is deze regeling -waar mogelijk- samen te voegen tot één regeling.

De huidige voorlichtingsfunctie - toegespitst op voorlichting aan ouderen - moet worden veiliggesteld. Ook het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen voor ouderen met alleen een AOW uitkering moet in deze regelingen een plek krijgen.

8. Verzeker de toegankelijkheid van gemeentelijke informatie en dienstverlening voor iedere oudere inwoner van Moerdijk

Het doel van het rijk en de gemeente is om in 2017 alle gemeentelijke informatie en dienstverlening in ieder geval digitaal te laten plaatsvinden. Veel ouderen, maar ook ongeletterden dreigen hierdoor te worden uitgesloten van noodzakelijke informatie en dienstverlening. Dat mag en kan niet gebeuren. Zeker niet op het terrein van maatschappelijke ondersteuning en armoedebestrijding gezien alle komende veranderingen. De huidige kanalen kunnen niet gemist worden. Op z'n minst moet er

in elke wijk een fysiek informatiepunt van de gemeente zijn.

9. Stimuleer preventie (gezondheids)zorg

Uit vele onderzoeken blijkt dat preventie (gezond eten, bewegen etc.) de kwaliteit van het leven van ouderen kan verhogen. Ook de behoefte en de kosten van de zorg kunnen hierdoor sterk verminderen. Van gemeentewege moet het belang hiervan voortdurend op "verleidelijke" wijze onder de aandacht van ouderen worden gebracht. Ook zullen meer faciliteiten moeten worden geboden om de drempel hiertoe te verlagen. In nieuw te ontwikkelen beleid zal in het kader van de preventie expliciet maatregelen en faciliteiten gericht op ouderen moeten worden opgenomen. Te denken valt bijvoorbeeld aan: uitbreiden van beweegtoestellen, volkstuinen op diverse groenplekken in de wijken en faciliteiten bieden voor gezamenlijke eet-, ontmoetings- en sportgelegenheden.

10. Ondersteun mantelzorgers en vrijwilligers (“respijtzorg”)

Niet alleen het aantal mantelzorgers en vrijwilligers die ouderen hulp en ondersteuning bieden, zal de komende jaren groeien. Ook zal de zwaarte van de zorg en de druk op genoemde groepen toenemen. Als gevolg van de zorgvernieuwing en bezuinigingen zal immers steeds meer een beroep gedaan worden op het sociale netwerk voor zorgverlening van ouderen. Ter ontlasting van deze groep zal het bieden van respijtzorg nodig zijn en zal de gemeente hiervoor de middelen beschikbaar moeten stellen.

Secretariaat Senioren Adviesraad Moerdijk

Noordhaven 74a 4761 DC Zevenbergen

Website: www.seniorenmoerdijk.nl